

АНІ НАЙМЕНШОГО КУСНИКА
УКРАЇНСЬКОЇ ЗЕМЛІ ВОРОГАМ!

БОРІТЕСЯ — ПОБОРЕТЕ!
Т. Шевченко

УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДСЬКЕ СЛОВО

UKRAINIAN COMMUNITY WORD

НЕЗАЛЕЖНИЙ ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ СУВЕРЕННО-СОБОРНИЦЬКОЇ, ТРУДОВО-ДЕМОКРАТИЧНОЇ
І РЕСПУБЛІКАНСЬКОЇ ДУМКИ.

ВИХОДИТЬ МІСЯЧНО

Видає: Українська Громада імені Микити Шаповала в ЗДА. Редактує: С. Зеркаль

Передрук статтів або їх частин дозволяється, але тільки з зазначенням джерела.

Статті підписані власним прізвищем автора, не завжди висловлюють погляди чи становище редакції і за них відповідають самі автори.

За надіслані до вміщення в журналі статті, поезії, наукові праці то-що редакція не виплачує авторам ніяких гонорарів і не вступає з приводу цього в ніяке листування.

Редакція застерігає собі право скороочувати надіслані матеріали і правити мову. Редакція не вступає в ніяке листування з авторами з приводу цього. Незамовлені і не використані матеріали звертаються лише тоді, коли автор матеріалів виразно це собі застеріг і коли отримав заадресовану до себе коверту з відповідною поштовою оплатою.

Передплата виносить: річно 3.50 дол., піврічно 1.80 дол. Поодиноке число 30 цент.

Всі листування і пересилання грошових внесків просимо засилати тільки на подану адресу.

P. O. BOX 103, BROOKLYN 25, N. Y., U. S. A.

Рік IV.

Новий Йорк, Грудень 1956 р.

Чис. 12/48/.

ЗМІСТ:

I. С. Зеркаль - На закінчення 1956 року.....	Стор, 265.
2. С. Дулібич - Різдвяні рефлексії.....	" 270.
3. Редакція - Михайло Голинський	" 274.
4. В. Челак - Землякові.....	" 274.
5. О. Кониський - Я не боюсь тюрми і кати...	" 274.
6. М. Шаповал - Мандрівне. Продовження.....	" 275.
7. С. Зеркаль - Мистецтво і майбутність України. Продовження.....	" 279.
8. С. З. - Таблиця державних пенсій.....	" 283.
9. С. Пронівський - Нові видання: Юрій Боржава - Від Угорської Руси до Карпатської України.....	" 284.
Пётро Марченко - Арома квіту /Спіраль/.....	" 286.
X. Листування - П. Марченко до М. Борецького.....	" 286.
II. Редакція - Звернення до передплатників.....	" 286.

НА ЗАКІНЧЕННЯ 1956 РОКУ.

Співжиття світових сил трьох концепцій в четвертій четверті року позначилося повним крахом. В довговічність цього співжиття й так ніхто не вірив. Паломництво на ікру, водку і до смердючих трупів в московському мавзолею перестало. Микита Хрущ і Нікіта Булгакін передишку використали на упорядкування внутрішніх відносин внутрі маликої тюрми народів, якій ім'я СССР. Для замінення очей "добродіям" поза залізною заслонкою, треба було відпустити трохи шрубу, якою видавлювалися з населення СССР, сила, піт, слези і кров на зброєння проти цілого світу, треба набрати нової сили і розгону, треба здобути якогось довірря в своїх рабів, наполі б повсталі світовий конфлікт, до якого СССР готовиться як тільки закінчилася друга світова війна.

Москва щедра на обіцянки /яких ніколи не дотримує/, промови і дарунки, коли того треба. Здається ніколи так багато не говорилося, писалось, кричалося й обіцялося про мир як цей 1956 рік, і то на своїх континентах світу і всіми мовами.

П'яті колони по обох боках залізної куртини робили свою "працю", звичайно підпільно. Московська шоста колона не гаяла часу на опанування "приватних кіл" і добилася гарантії недоторканості і неподільності російської тюрми народів - СССР.

Ікра, водка та усмішки, через ікроїдів, дала свої наслідки в світовій опінії, які зводилися до одного: "Все хараш!".

Здавалося обивателям існуючих просперуючих держав знайдено вихід про їх матеріальний добробут, якій вони собі забезпечували експлоатацією поневолених колоніально-трудових мас багатьох народів.

СССР живе з поневолених рабів понад 200 народів, Англія, Франція, Бельгія, Голландія, Іспанія і навіть Португалія виконують свою "культуртрегерські" місії над народами Африки, Азії, Південної Америки і на багатьох островах. Цілій світ мовить і благоденствує, а над непокірними переводиться "поліційна" акція в Україні, Білорусії, Грузії, Алжирі, Тунісі, Мароко, Кенії і багатьох інших поневолених країнах, але це "внутрішня" справа кожного поневолювача. Коли ця справа виноситься наОН, то ді знаходить вихід: вето, або незучаснення в театральній розгрі світового театру-ОН. Поневолені усвідомлюють свій стан поневолення і повстають, щоб визволитися. Поневолювачі на "бунтівників" посилають танки, літаки, бомби і "спокій" здобувається ціною крові поневолених.

З кожним роком все більше і більше поневолені усвідомлюють своє тяжке становище національно-державне і соціально-економічне, все організованіше винутігає на боротьбу проти своїх поневолювачів і або звільнюється свого поневолення, або переможені "християнською" мораллю, а головною силою, капітулють, щоб при першій нагоді відновити боротьбу.

х х х

Кінець жовтня ц.р. приніс сенсацію і неспокій для "миротворчих" держав з двох фронтів.

В Польщі й Угорщині почали проявлятися ліберальні рухи проти диктатури опікунічої Москви, які потім перейшли у відкриту критику і бажання унезалежнитися від Москви. 19 жовтня засідало Польське Політбюро, яке кінчилося тим, що ставленники Москви були "детронізовані" а до влади прийшли опозиційні комуністичні елементи - анти-сталінці, на чолі з Гомулкою, який недавно вийшов з вязниці, запроторений туди самими вірними сталінцями. 21.Х. Владислав Гомулка став генеральним секретарем КПП - Комуністичної Польської Партиї, а маршала Рокосовського, ставленника Москви, дано до диспозиції Москви. Гомулку польське населення підтримало, яке відчуло і усвідо-мило собі, що з Варшавою не шутіть і на цьому стоп. З вогнем гратися небезпечно. Та й сам Гомулка і його товариши зрозуміли, що коли дати більшу волю, то все обернеться в реакційну контр-революцію. Поне визволення для Гомулки і Польщі, кінчилося б дуже трагічно: Польшу "усмірили б" СССР і НІР, але до цього не дійшло!

Вгвжані вулицю, нові владодержці поїхали до Москви на поклон і вибачитися, що варшавські "діти" проговорилися та проявили свій непослух. 29.X. з тюрем звільнено католицького кардинала Вишньового і польська реакція та чорносотенісна дісталася для себе свого божка. Всі дістали від "старшого брата" по бубличку і в Польщі спокій.

х х х

23.X.1956 в Будапешту перевели студенти демонстрацію, яку підтримало робітництво, інтелігенція, селянство і замасковані поміщики та всяка реакція, яка панувала в Угорщині з давніх давен, а останньо, перед приходом до влади комуністів, фашісти Гортіго та Міндзентіго. Подібні демонстрації успішно пройшли і в інших містах, як Дор, Солнок, Сегедин, Печ, Дебрецин, Мішкольц та ін. На урядових становищах дішло до виміни гарнітур, до влади прийшов антисталінський Ішре Надь, що кільки років просидів в тюрмі, з волі сталінської комуністичної верхівки, але населення столичного Будапешту не успокоїлося і пішло далі "революційно" гуляти. Західник нової влади Надя, щоб населення помирало з новою ситуацією і державі і стало до мирного життя, після певних обіцянок і навіть поділившись владою з некомуністичними партіями / партія дрібних селян - лідери Ф. Ерде, З. Тільді і Б. Ковач та партія соц.-демократів / не дав спокою. Московські стальники повтікали до Москви. Революція охопила всі верстви і прошарки населення Угорщини. ЗІ.X. уряд Надя легалізував "Угорську Партию дрібних хліборобів" і "Угорську соціаль-демократичну партію". ЗІ.X. звільнено з тюрем кардинала Міндзентіго, який повернувся до Будапешту. 2.XI. кард. Міндзенті виступив з першою промовою перед революційними масами, який в своїй промові між іншим заявив: "Ми просимо Західні держави підтримати нашу боротьбу за свободу і незалежність. Захід повинен дати нам посіч моральну і матеріальну. Совети мають вийти з Угорщини", а журналістка сказала: "що він і сполучені з Папою в Римі". На дальший запит журналістів, чи він увійде в уряд Надя, Міндзенті відповів: "Я голова католицької церкви в цій країні і остануся ним". 2.XI. відновлено "Угорську християнську демократичну партію", протектором якої став кардинал Міндзенті.

Сформована коаліційна влада Надя з трьох партій / комун., дрібних селян і соц.-дем./ не заспокіла революційних мас, Надь змушені був звернутися за допомогою до Москви /бо знов, що Москва їй без прохання прийде на "допомогу"/ і до Західних держав. Революція розкололася на два ворожих собі напрямки: трудово-демократичний, який пішов на співпрацю з владою і контрреволюційний реакційний під проводом кард. Міндзентіго та великообшарника земельного графа Естергазіго. Започалася крізва боротьба. Москва побачила, що може для неї кінчитися з небажаним кінцем, тому післала на "спокоєння бунтівників" свої танкові і моторизовані дивізії й авіацію. До влади прийшли стальники Москви комуністи Кадар і Ракаші. Надь і його влада отрималися арештованою і інтернованою. Відновилася диктатура комуністів Ракаші - Кадара. Революцію здушено в крові.

4.XI. кард. Міндзенті втік до посольства ЗДА, а Надь і ще 46 осіб итекли до посольства Югославії.

4.XI. Об'єднані Нації /ОН/ прийняли резолюцію яка осуджує окупацію Угорщини військами СССР.

6.XI. Папа Пій XII протестував проти совітської окупації Угорщини: "...Кров пролита угорським народом - волієт к Богу". /Примітка друкарника: Україна проливає кров в боротьбі з комуністичною Москвою 39 років і Папи не "знають" і не "чулють" про терпіння Українського народу, і Папи нікуди протестів не посылали/. Советські танки немогли революцію і котрреволюцію, але спокою немає. Поки-що, як наслідок цих подій, на еміграцію вийшло з Угорщини понад 100.000 людей.

Трудове населення Угорщини не прийняло нової влади Ракаші - Кадара, повело проти неї пасивний опір: не стало до праці, роботи не виконуються. Проб приваблити до себе симпатії трудових мас, Ракаші - Кадар пообіцяли прийняти до влади Надя і його товаришів по коаліції, обіцюючи повну свободу їм. Надь з товаришами опустив посольство Югославії і опинився в руках влади. Але замість до міністерства попав до тюрем. На протест посольства Югославії, Надь "добровільно" опинився в Румунії з своїми товаришами.

Подіями в Угорщині зайнялися ОН, протестують проти звірств Москви та домагаються від Угорського уряду, щоб п'єсив представників ОН, як спостерегачів, але уряд Кадара відмовив відвідини навіть самому генеральному Секретарю ОН п. Гаймершильдові.

х х

х

Ніби по домовленню, сталися події світового значення, в той самий час, в іншій кінці світу: Єгипті.

Було відомо, що на Грецькому острові Кіпрі, де провадиться патріотично-революційна боротьба за визволення від англійської окупації, в літі, по проголошенню Єгипетським президентом Насером /дехто називає диктатором/ і урядом націоналізації Суецького каналу /Гляди "УГСЛОВО" ч. IО, 1956/, на Кіпрі з'явилися французькі війська, не для пасифікації революційних греків, тільки для іншого завдання, як тоді говорилося, для акції в Суецькому каналі.

х х

х

29.X.1956 Ізраїль напав на Єгипет. Ізраїльська війська перейшли кордони Єгипту і зайняли місто Газу та в короткім часі увесь Синайський півострів.

30.X.1956 Англія і Франція подали ультиматум Египтові і Ізраїлю, щоб припинили поміж собою війну. Тут видно як то Англія і Франція підступно підходили до справи і фальшиво себе виставляли миротворцями. Зроблено це для того, що воючі сторони порушили мир а тому, мовляв, ми йдемо на ліквідацію війни. В ультиматумі було між іншим подано, що коли воючі сторони не перестануть і не відійдуть на свої вихідні позиції, то Англійські і Французькі війська окупують Суецький канал. І Англія і Франція було відомо, що Ізраїль вчинив перший напад на Єгипет і тим розпочав війну, і що своїх військ не відкличе з Єгипетської території, тому що того самого дня, не чекаючи відповіді і виставленого в ультиматумі терміну підступили до Порт Саїду і інших Єгипетських портових міст та почали робити висадку десанта. Отже напасниками-агресорами в даннім випадкові на Єгипет, є Англія і Франція. Війна розпочалася в найгарячішому місці земного глобу: за Суецький канал безпосередньо, а за нафту - посередньо.

В ОН забігали, заговорили, засідали, пересідали, ділломати з театральними по-зами виступали один перед другим, кожний доказував другому, що його дутка найрозуміша і найсправедливіша, що тільки він захоронить від руїни, що тільки на йому світ стоїть. Американський представник в ОН, Лідж заявив: "Треба потурбуватися про встановлення миру на Близькому Сході, негайного уводу Ізраїльських військ в Єгипту і встановити хто є агресором, і чи Ізраїль нарушив мир". Формула на перший погляд дуже нескладна, але в ОН так і не знайдено виновника порушення миру і до нині, і мабуть ніколи не буде знайдено. Після довгих нарад і порад в ОН, 2.XI.1956 так і невстановлено хто ж є агресором. В резолюції не названо агресора, голосовання цієї резолюції дали такі висліди: за 64 голосів, проти 5 /Англія, Франція, Ізраїль, Зеландія і Австралія/, утрималося 6 /Бельгія, Канада, Голландія, Ярос, Португалія і Південна Африка/. Американський і Советський делегати спільно голосували за такою резолюцією.

В каналі затоплено біля 50 більших і менших судоплавних одиниць, канал став непригодним до плавби. Єгипт поносить з цього величезні моральні і матеріальні шкоди. Ізраїль, Англія і Франція стали панами ситуації на єгипетському фронти. Такі події занепокоїли ЗДА і СССР. ЗДА запропонували Англії, Франції і Ізраїлю відкликати свої війська, а СССР погрозив, що коли Англія, Франція і Ізраїль не вийдуть з Єгипту, то пішлють до Єгипта своїх озброєних у бої видів збройі добровільців. Події стали світовими і небезпека третьої світової війни стала доконаною фактом.

ЗДА і СССР усвідомили собі, що наколи Англія, Франція і Ізраїль заволодіють каналом, то вони будуть фактичними панами ситуації і через канал будуть пропускати пароплави тільки тих держав, яких знайдуть потрібними, бо ж по праву військової оку-

папії канал став їх власністю. 4.XI.1956 Арабські держави застосували нафтопроводи.

До Сирії, сусідки Ізраїлю, почали прибувати "добрељці" з СССР і зброя. Світ побачив, що від слів СССР переходить до діла. ОН в перманентних засіданнях. Треба втримати мир і знайти винуватих.

х х

х

Овалися події, які за вояжу ціну треба полагодити, перед ОН повстало питання засолосувати свій авторитет в практичній дії. Вирішено: для окупації /говориться, що, ніби, для збереження спокою в Суецькому каналі і оберігання інтересів Египту проти "не" агресорів Англії, Франції. / Суецького каналу організувати світову поліційну армію, щоб заступила собою окупаційні армії Англії, Франції і Ізраїлю. На це погодилися ЗДА і СССР. Египет заявив, що він протестує проти агресії навчаних вище держав, а також і проти поліційної акції ОН. Та й справді, хіба від того ліпше стане Египтові, хто заволодіє сувереними правами Египту? Чи не однаково для Египту чи каналом буде користуватися трьох агресорів, чи агресорів цілого світу? Поліційна акція ОН і є якраз світовою агресією на суверені права Египту!; на тих же засіданнях ОН, визнано агресором СССР в здушенню революції в Угорщині. СССР відповів на це, що це його іннутрішня справа і мовляв немає нікому діла до "моїх хатніх справ піштуватися".

Логіка і мораль з цього: 39 років в СССР, державі рабства, тортур, розстрілів, насильства, безправ'я, висилки і знищення десятка міліонів населення; крик і зйом населення покорених народів, зокрема Українського, Білоруського, Грузинського, і багатьох, багатьох, інших і ОН, як і покійниця ганебної слави Ліга Націй, не знайшли ні часу, ні моральної сили стати в оборону покрижденіх народів СССР. Це була, мовляв, хатня справа СССР. І так само Англія і Кенії і інших колонія, Франція в Алжирі, Мароко, Тунісі і інших колоніях десятки років переводять пацифікації цих народів і країн, і ні Ліга Націй, ні ОН не зайнялися обороною покрижденіх. Це, мовляв, хатня справа цих держав.

На нашу думку, добре і справно, що СССР наїменовано АГРЕСОРОМ в окупації Угорщини, Польщі і інших сателітних державах СССР, а от про Україну, Білорусію, Грузію та інші поневолені народи не згадується, бо то мовляв хатня справа. Але . . . . .

чому не називати агресорами і раніш і тепер таких держав як Англія, Франція, Ізраїль? Якщо бути справедливим то в однаковій мірі для всіх.

х х

х

Так перепливає світові справи двох сил: приватно-капіталістичного Західного світу з державно-капіталістичним і рабським світом Східнім - СССР.

Третя сила - Індія та решта нейтральних Азійських, Африканських і Південно-Американських держав і народів зайняли цілком негативне становище до обох посередників силових блоків, стали посередині. Вони однаково осудили агресію обох силових блоків, як Західного так і Східного. На цьому становищі стали її суспільно-політичні середовища всього світа, говорючи про спрагні соціалістичні партії і одиниці. В цій останній події, з агресією Англії в Египті, гідно і достойно зарепрезентувала себе Англійська Партія Праці, під проводом соціаліста Бенріна БЕВІНА. Лідер французької соціалістичної партії, він же прем'єр міністрів Франції, показав себе імперіалістом і гнобителем поневолених народів. Такі люди не мають права морального називати себе соціалістами. Партії організовані в II Інтернаціоналі запротестували проти агресорів Західного і Східного блоків, але французька соціалістична партія прем'єра Гі-Моле виступила проти.

х х

х

В Угорщині спокою немає, союзські танки не вспілі здушили силу духа до золі. Світова опінія по стороні угорських революціонерів, числом лежаться протести проти насильства СССР, провадяться організовані протести, збираються пожертви на до-

допомогу угорській еміграції, а в тім приймас і частина української еміграції участь. Чи є тому якийсь сенс ставати українській еміграції разом з еміграцією угорською та польською? Хоч би й в даннім випадкові. Коли почалися революти проти комуністичного режиму,

в Польщі і Угорщині, то відразу в обох революційних ру-
хів повстало питання спільних границь Польсько-Угорських, звичайно коштом України.

Та це питання не оходить з думки і в польській та угорській еміграції. Та хі-
ба можна забути польську пасифікацію в 1930 році і угорську пасіфікацію в Карпатській Україні в роках 1939 - 1945? Тому спільні виступи частини української еміграційної ін-
лігенції з угорською еміграцією треба пояснювати як вчинок меншевартоності і неперед-
рішенський тих людей. Приказка: "Ворог моого ворога - є мій приятель" в даннім випад-
кові не приложимий. Ми ні можемо ділити наших ворогів на більших і менших, бо вони всі є однаковими нашими ворогами і загарбниками наших земель. Українська еміграція протестаційні акції проти СССР повинна переводити спільно з поневоленими народами в СССР, а не з сателітними державами, протекційними охоронцями ОН. 39 років український і інші народи боряться за свою сувереність, всі змагання тих народів залито кров'ю найкращих синів і доњок і ніколи, і нігде не обізвалися словом оборони або хоч жало ні польська, ні угорська, ні румунська, ні чеська чи ще якась еміграція і так само ні Ліга Націй, ні ОН. А тепер зчинили бурю в цілому світі за якусь сотку фашістівських Гортієвських - Міндзентіго недобитків, що втекли на еміграцію. Отже треба провадити боротьбу українській еміграції проти всіх загарбників окупантів: московських, польсь-
ких, румунських, чеських і не входити нів-яку колаборацію чи непередрішенство. Це хай собі усвідомить кожний український інтелегент емігрант, бо селянство і робітництво свідомі цього і не вириваються з національного фронту боротьби проти ворогів України.

Участь української еміграції в протестаційній акції угорської еміграції ми не сква-
люємо і не підтримуємо. А на майбутнє, так само з польською, московською, румунською чи чеською та словацькою. Нам з них не подорозі.

Її одна цікава деталь виявилася в останніх подіях Єгипту і Угорщини. СССР "визво-
ляє" народи соціально поневолені Англією, Францією, Бельгією, Іспанією і іншими, і не визволяє національно державно. І так само всі Західні держави "визволяють" соціа-
льно народи і держави поневолені Москвою, і не визволяють національно-державно - бо це, мовляв, хатня справа кожної держави, як каже приказка: ворон не клює ока воронові.
Всі поневолені народи відказані тільки на власні сили, бо кожна поміч від других стає й неволею від них. Із аксіомою теж українські патріоти шусять собі засвоїти!

Та якби не було, але "бузол" завязано, якого вже ніхто не розв'яме, його розрубає третя світова війна. Вона почалася і тепер може перейти в холодну, коштом Африканських та Азійських народів.

Єгипет ніколи не зречеться добровільно суверених прав над власним Суецьким каналом, а світові "миротворці" не зречуться міліонових прибутків з каналу і свого престижу. Поліційна "охрана" Суецького каналу військовими силами ОН, кінчиться тим, як кінчилася "поліційна акція" Італії в Абесінії.

СССР і Західні колоніальні держави ще тут же прикрутятуть шрубу експлоатації понево-
лених народів, бо це "хатня справа" кожного поневолювача. Близький Схід, зокрема араб-
ський світ стане полем практичних вправ з випробуванням нової зброї і нової війсь-
кової тактики, як 1934-1936 роках таким полем була Іспанія для СССР з одного і Гітле-
ра та Мусуліні з другого боку.

Ідеологічно соціально програмово світ поділений на три соціальні концепції:
1/ Комуністичний /державно капіталістичний, Московсько-імперіалістичний і рабсь-
кий, феодальний/,
2/ Приватно капіталістичний, ліберально-демократичний, антикомуністичний і антисоці-
ялістичний, приватно-власницький - Західно-Європейські держави,
3/ Соціалістичний, трудово-демократичний, народницький і державницький. За вільне і
суверене державне життя всіх народів, проти колоній і окупантів кого б то не було.

Українська еміграція так само поділена на три ідеологічних світогляди: а/протикомунистичний, протисоціалістичний, приватно-власницький і орієнтаційний на Західні держави, б/прокомунистичний і проти Західного імперіалізму, збаламучені комуністичною агітацією, ті які не пізнали на власній шкірі "благ" комунізму і в/революційно-соціалістичний, трудово-демократичний, проти поневолення національного і соціального, протикомунистичний і протикапалістичний. Відкидає всяке поневолення: Москвою, Варшавою, Будапештом, Букурештом і Прагою-Братиславою. Соціально-економічні і земельні закони Української Центральної Ради та Українського Трудового Конгресу визнаються зобовязуючими їхні, але відкидається ухвала Трудового Конгресу з дня 28 січня 1919 року про парламентаризм на Україні.

Світ йде до нового невідомого, це невідоме буде відтягуватися на деякий час, вводячи нову тактику боротьби ворожо діючих сил, але як сама боротьба неспинуча, так і третя війна не помине, хіба станеться несподіванка глобального характеру. Світ не без див і пригод.

Хай живе Суверена Соборна Українська Трудова Республіка від Виоли, Татрів, Тиси по Кавказ!

x - x - x - x - x - x - x

РІЗДВЯНІ РЕФЛЕКСІЇ.

"Слава Богу в небі, і на землі спокій, в людях уподобання!" Єв.Луки 2, 14.

За Євангелієм такими словами небесні сили сповістили про народження Ісуса Христа. Віщували, що з приходом Сина Божого на землі настане спокій, бо люди пізнатимуть Самого Бога, що є в небі, відтоді лише настане між ними уподобання, чи добра воля - бажання.

1956 років християнський світ на різних мовах щодня повторює сту ангельську пісню. Щороку святкує Різдво Христове - свято любові і братерства. 1956 років щодня при всіх окажіях - скрізь всі християни й не аби які, а справжні, практикуючі, такі удосконалені християни, що вже з самим Христом розмовляють по латинському або по славянському, в жілі очі бачимо /І/.

Все було б гаразд, як би... По другій світовій війні щораз голосніші в пресі, по радіо та телевізії підіймаються голоси, що вже алярму набирається, що християнський світ настільки матеріалізмом пересякнутий, що вже забув за Бога, забув про Євангельську Науку, та зовсім оджидає мораль Христа.

Аляри цей зчинили не релігійні проповідники і ретуалісти, а ті що вважають себе за моралістів: журналісти, капіталісти, дипломати, політики і ще й інші. І коли Ніколас Боер не шуткує /серія статей в "О Естадо де Сан Пауло" про релігію в СССР/, то й у Кремлі "помилують" як би то світ до "християнської моралі" привернути. Найбільше алярмують там, де суспільний лад тріщить і занепадає від соціальної несправедливості опертоти на силі, де домагаються обмеження зисків, де маєтні існують поступатися в користь бідних, де працюючі боряться за людяне життя. Нарешті - там де поневолені й

/І/ Папа, тоді кардинал Пачеллі, був апостольським нунцієм у Варшаві, як поляки "пацифікували" Галичину й не прийняв до відома протеста, що християни католики зчинили погроми над християнами уніятаїми. З життя знаємо, що погроми дають добре наслідки для імперіалістів. За царські погроми жиди по цілому світі - великі москофіли, а уніяти українці за польські погроми відчуралися прадідної віри й поробилися католиками більшими від самого папи.

Московські патріярхи, за царських часів, чи теперішніх комуністичних, теж ніколи не виступали ні в обороні погромів проти українців православних чи інших народів православних.

І все робиться під покрижкою християнської моралі.

уярмлені народи хочуть жити своїм вільним національним життям, без розділу на те чи чи вони християни, чи ні.

Аляри не штрай. Між алярмующими багато тих, які хотілі б повернутись до "християнства" з перед часів, принаймені, першої світової війни.

Мовчить і не думає "повернутись до християнства" бідота та робітничча кляса. Святкує, бо у той день одпочинок має. Ходить до церкви не молитись, а щоб богатий од нього сусід бачив, а працедавець знає, що він не комуніст, а християн і побожний. Мовчить і, чогось жде.

На ціле століття спізнилися з оцим алярмом!

25 грудня 1945 року, на перший день різдвяних свят, в Петербурзі, ТАРАС ШЕВЧЕНКО "На папері дрібними рядками" пише в "Заповіті" - "А поки що - я не знаю бога!"

Не тільки за 31 років іученського стражданного життя Тарао Шевченко не пізнав бога. Він і помер не пізнавши Його. Для Бога Він ладен "покинуті усе і лани і гори", с.-то Україну від Висли й Татер до Кавказу, Україну яку так безмежно любив, за ІІ його так тяжко мучили, що так молодою людиною помер.

Святкуючи Різдво, придивлючись до того як славлять Христа, Шевченко дійшов до думки, що Богу помолитись можна буде тільки тоді, як "Дніпро з України злив в Чорне море кров ворожу", як біблійний бог потопом колись зливав з землі отої моральний бруд, що накопичився на крові Абеля пролитий братовбивцем Каїном.

Сто одинадцять років тому назад Тарас Шевченко попережав світ, що християнства та Євангельської Науки немає!

Немає ХРИСТИЯНСТВА, що Його навчав Христос, й по сей день. До двох тисяч років ... добігає й ангельські вішування справдилися! Не було й немає спокою на землі, бо - християнський світ уперто відмовляється пізнати Христа.

За наших днів, як і колись, пізнати Бога - жити у братерстві та любові, дотримуватись зasad загально-людської моралі, що не є заходи практично. Во це вимагає поступитись власними матеріальними благами й поділитись зі "своїм ближнім", с.-то обмежити свої роскошування.

Понад сорок років тому назад В.Винниченко в своїм творі "Сонянній Машині" писав якраз про те все, про що тепер "алярмується" з усіх кінців світу. Великий Українець ще тоді алярмував, що світом панує шлунок - грубий, егоїстичний і матеріалістичний. І ф природа людини не є виключно з матерії, а що людина має свідомість і суміння /с.то душу/. І їх в людині продовжується боротьба сумління між матеріалізмом духовом свідомістю, як наслідок неправельного розуміння науки Христа.

В.Винниченко в творі "Нова Заповідь" писав: "Єдиний бог у людей - гроші, єдина релігія - поклоніння грошам, єдина мораль - мати гроші, за гроші можна купити всяку людину, що за гроші вона віддасть і честь, і красу, і кохання, і здоров'я, і переконання, і високі ідеї і все! І їх мати гроші, люди брешуть, кричлять душою, "розбрехались до того, що брешуть Самому Богу!" І не бачать - світ захорував "найгіршою коробою, якою може захорувати людина, коробкою сумління - не має імпу з собою!" Все це через те, що "не роблять того, що кажуть".

Чи цим Винниченко не звертає нашу увагу, що українці не зрозуміли "Заповіту" свого Батька і Пророка Шевченка?

Винниченко, як би був дожив до нині, то, напевно, свій епохальний роман в українській мові /в чужій, французькій мові, у перше побачив світ!/ присвятив би століттю "ЗАПОВІТА" Тараса Шевченка.

Сьогоднішні "алярмісти", напевно не знають "Заповіта". Вина наших "патріотів". Вони, щоб не образити батьки з егомосцем видавали "Кобзаря" процензурованого: переволовинили "Заповіта", заповинили точками вірші "Лазаревському", "Лікері" і т.д., а про "Послані Шафарикові" цілком забули. Це, бачите, на те, щоб не стратити тепленьких посад у панів і мати авторитет між земляками. Винниченкові твори поставили на монументний "індекс", щоб загал одстрашити, а самого Винниченка назвали анархо-комуністом і винниченківщину обізвали "негативним явищем в українському життю".

А уніяцька /що називає себе фальшиво католицькою/ "Праця" в Прудентополісі, Бразилія, цілком по "християнські" згадала про смерть "... сужної слави Володимира Винниченка..."

- - - - -

Важка справа піznати Правду.

Поки людина живе є добрі та багатстві, дужа та здорована, не любить щоб її турбували й докучали. І сама не любить докучати своєю розкішшю, хиба що турбується тим, щоб збагатітись ще більше. Не докучає й Богові молитвою подяки за свое добрє життя. Бога - Правди шукають бідники, усі гонимі, страждущі, упосліджені й ті, що іх на всі боки експлоатують. Вони отримали надію на покіч од людей. Багатий не подасть бідному й голодному куска хліба, а в холоді полатаної сорочки. Однока втіха для бідоти - покоштувати роскоші на небі в Бога. На землі жіж собою намагається жити по правді, помагає біднішому від себе чим може. І молиться, замість шукати порятунку в організованості. Багатії одобрюють таку поведінку бідноти й радять у поті чола добувати собі хліб насущний, бо манна не падає з неба, небесні шпіхліри порожні, а полювати перепеліщ на чужій землі законами забороняється.

Отут і заховався "вірус" - "найгіршої хороби, якою людина може захоронувати, хоробою сушління - людина не має спокою з собою".

Ідея або добра дужка важко сприймається без належного вивчення чи роз'яснення. Таких роз'яснювачів не бракує, особливо таких, що все пояснюють у свою користь. Христову науку найлекше роз'яснювати, бо Христос учив парабулами. Над парабулами не треба мороочити голови, вони висказуються так, що всякий може її пояснити, як йому корисно і ніхто не поизлітиться. А щоб загвантувати себе від можливих закидів в помилках, то знайдено оправдання, мовляв, усе, що діється в світі божому, діється з волі божої. Що вся влада від Бога і їй треба повинуватися. І ніхто не зупиняється над тим, чому Христос учив народ у парабулах і при яких умовах.

Христос інакше, як у парабулах не міг учити. Во учив у період повного розвитку римської імперії. Всякий режим: насильства та неволі в першу чергу забороняє во-лю слова, щоб те вільне слово не поширилось жіж найбільш пригнобленним. Відомо ж, як у таких умовах життя люди порозуміваються.

- - - - -

Не в царській палаті й не в убогій хаті народився Христос, як нам пояснюють, а в хліві і жіж худобою. Невже віл, осел, козел з овечками були шліші для Сина Божого від людей? Чи Віфлеємі тоді були настільки пересякнуті матеріальнізмою, що відмовили приміщення в хаті для жінки в пологах, бо це вимагало клопоту, турбот і видатків? Мабуть на це та на важке життя бідного тесляра маленькою хлопчиною Ісус нарікав перед священиками, книжниками та фарисеями в Єрусалимі, чим викликав незадоволення жіж типі кому скажися. Напевне з переляку за дитину мати заховала сина як можна даліше від духовенства в глуху провінцію. Коли Христос прибув до столиці вже дорослою людиною, власті інгуші пригадали собі хлопчину й більше двох років не стерпіли його присутність жіж ніплі. Схопили й засудили на смерть, чим зди-вували самого Понтійського Пилата, що ніяк не міг зрозуміти жидівської справедливості. Аж по розмові /З "Драма Сакра", Едуардо Гаррідо/ з Марією Магдаленою, порозумів суть справи і, вдаючи, що їде на зустріч жидам, погодився на роз'яття Христа. На суді Пилат не вилів рук, але представник римського імперіалізму в Палестині потирав руки від задоволення, бо жидівська чорна реакційна і пануюча верстви, вірна Римові, власнили руки, мordувала своїх поступових людей, що небезпечні для всіх режимів терору, насильства та несправедливості.

Пилат не поилився. Християнство зродилося та ширилося жіж найбіднішим прошарками підбитих народів і зайшло в Європу. Перші християнє не юстилися над своїми гнобителями, без найменшого спротиву йшли на смерть, але воракої злой крої не пролива-

ли, бо Христос вчим прощати порогів своїх, не поститись, а молитись за них. Римська імперія розвалилася на дві: Візантійську та Римську. Одна і друга посылали християн битись за них в ім'я Господа Христа, аж поки обидві щезли в бутті.

Інакше воно й не могло бути. Коли режим свавілля, насильства та жорстокого визиску почав трішати й розвалюватись, до бідності християн почали приєднуватись колишні багачі, шляхта, державні бюрократи й самі цісарі. Не за християнські ідеали, а щоб спастись од катастрофи, яка написла над імперією і її правителями. Християни з радістю вітали в своїх рядах внать. Поважали їх, шанували, в правід над собою брали. Повстало такий чином духовенства, отці церкви, вселенські учителі й Верховний Хрець /Понтифекс максимус/ й т.д. Вийшовши з класі імперської знаті, ця знать внесла і в християнство, характер громадського життя зі своєї минувшини з суперечками за становище, привилегії й т.п. справами зв'язаними з матеріальними вигодами. До цього долучилися національні антагонізми та боротьба поневолених народів за визволення.

З історії знаємо про багато випадків у яких християнські організації - церкви приймали активну та вирішальну участь у політичних боротьбах. Боротьба ця перейшла й до церков. Провідники церков, ніби, сперечались за догми, за погляди на ті чи інші релігійні справи, за те кому, якій церкві припадає старшинство між християнами /і над християнами. Ред./, а по суті то була боротьба чисто політична, що приносить матеріальні вигоди. З розпадом римської імперії на дві частини ворогуючі між собою, ворожне ча помирялися і на християн. Довела до повного поділу на дві ворогуючі церкви /1054/: східну Візантійську та західну Римську з претензіями на всесвітні.

Характерно, що дев'ятсотлітній поділ обидві церкви промовчали, не роблячи ювілею.

На правду! Нічого святкувати, немає з чого тішитись. Поділ церкви це є доказом того, що церковні провідники цинично потоготвали оригінальне, спрощене, християнство, а на його місце поставили аж два суррогати, а потім і більше. Христову заповідь: "Любі ближнього свого, як самого себе" вони обернули в ненавість і поширили між християн. Та раз на завжди перекреслили й викинули з ужитку другу заповідь по якій, в парабульній формі вислову Христового, християнство має бути: "Єдиним стадом з одним Пастирем".

Їх християнські суррогати не задоволяють тих, що хотіли б бути справжніми християнами, то кожний з них носять марку "маде ін" Рим, Царьгород, Москва і т.д. у без конечність. Виберайте якого хочете! Єсі вони називають релігіями, с.то організаціїли з досконалими статутами/догмами, канонами, правилами і т.д./ та добірною президією, або по модерному - проводами - як вірити в бога треба, щоб підтримати та захистити в ім'я боже велики, менші та дрібненькі імперіалізмки, всякого роду державні насильства над поневоленими, безправ'я, жорстокий визиск соціальний і національний, бо ... всяка влада од бога. Їх не бентежить, що цинічно перечать державному устрою демократичних держав, де державна влада вибирається громадянами на певний реченець.

Ніде жодна релігія чи церква не виступила ясно й недвозначно в обороні бідних, працюючих, беззахистних, поневолених соціально кляс, народів і держав. Натомість активно пильнє інтересів пануючих імперіалістів. Навіть сучасне Московське православ'я молиться за "владу імущих" а не правду і поневолених національно та соціально. Приклад такого "толеранції" бачимо на "Міжнародному Святахристиному Конгресі" в Будапешті. На тому Конгресі польський кардинал Гльонд з мадярським кардиналом Мінзентім запротестували проти виступу з промовою уніяцьському /що називає себе теж католиком/ єпископові Іванові Бучкові, бо він реpreзентував недержавний народ українців з Галичини!...

- - - - -

Дохристиянствуvalись до того християнне, що демократична газета в двох "зандочках", щоб донести статтями "когось" не образити, алярдує: "Треба - возвідти християнізувати - святкування Різдва Христового, бо сьогодні ще свято в святої багатих..., святкування стратило християнський характер, обернулось у поганський култ з неприкова-

ною ціллю грубих зисків, а що найгірше - експлоатується морально і матеріально бідноти в ім'я Господа Христа..."/Естадо де Сан Пауло", 23 XI. i 4.XII.1954/.

І цього року християнський світ святкує Різдво Христове. На різних мовах під звуки чарівних мелодій співає ангельську пісню "Слава Богу в небі..." І не підозріває, чи не додумався ще: "А поки що - християни бога і Правди не знають!"

А як би й додумався, то до якого саме бога повертались, якої марки християнство вибрати та де найкраще сформували "християнську мораль?".

С.Дулібич.

М И Х А Й Л О Г О Л И Н С К И Й

В українській еміграційній пресі з'явилася статті присвячені Михайліві Голинському, з нагоди 30 - ти літньої Його мистецької діяльності.

М.Голинський народився 2 січня 1895 року в селі Вербівці, коло Городенки, в Наддністрянщині, в селянській родині.

Після закінчення початкової освіти поступив до гімназії яку й закінчив, а потім студіював два роки в університеті, звідки переходить на музичну освіту і школення, тут вчився 5 років і набув та удосконалів свій спів до високо мистецької гармонії.

В часі визвольних змагань України до сувереного життя, співак прийшов активну участь в Українських Арміях СУНР і УНР.

Тепер співак-мистець має 61 рік, але голосово триває дуже добре. До тих багатьох присвята М.Голинському ютимо тут одну з присвятик Його земляка. Редакція.

З Е М Л Я К О В І .

Де соловій України
Тепер перебуває,
Із нашої верховини
Лкий славу має?

Як відомо, він названий
Тим другим Каузо,
Йому титул цей наданий
Знаний усім музо..

Уродився в Україні,
В гуцульській родині,
У Карпатській верховині
В щасливій г одині.

Як в театрі заспіває-
В найбільшому домі,
Кожне слово виповняє
У виразної тоні.

Так любого соловія
Міло послухати,
А це ж наша усіх інрія
Шоб ослано співати.

Присвячу землякові
Містцю Голинському,
Славетному тенорові
У віку старшому.
Василь Челак, ліжко.

О Л Е К С А Н Д Е Р К О Н И С К И Й .

/18.VIII.1836 - 12.XII.1900/

Я не боюсь тюрі і каті,
Вони для мене не страшні.
Страшніш тюрі у рідній хаті,
Неволя в рідній стороні.
Мені не встиг носити хайдани
За волю краю і братів.

Та сором - золоті жупани
Носить, найкращіш до катів.
Нехай нас пучать і катують,
А слова прауди не уб'ять;
Нехай кати всі бенкетують,
Час прийде - разом пропадуть...

М.Шаповал.

МАНДРИВНЕ.

Продовжен.

Вчора урядовець з "місії" Смаль-Стоцького розповідав, що Смаль-Стоцький мав розмову з Гірсою. Пашпортів ЗУНР не буде реєструвати чеська влада. Каже, що також УНР і УСРР не видають пашпорти. Справа ніби переходить до Українського Громадського Комітету в Празі. Смаль-Стоцький повідомив "Віденсь", відтіль дістав відповідь, що його місце займе др. Євг.Левицький, а він відкликається до Відня, на посаду державного секретаря освіти! Авано, пане добродію. Щось в сферах робиться проти українства. Праці багато. Сьогодні відповіло міністерство, що на біженецьку справу асігновує 100.000 Чк. Не можна буде нічого поважно зробити.

18.IX.1921.

15.IX. Гуревич передав його текст "згоди". Після обіду на острові Жофін мав з ним довгу розмову. Вони "визнають" і "не визнають" самостійної України. Славянофіль ствують трохи. хочуть прокласти шляхи до чеського суспільства. Каже про немирість гри п. Гірси і інших чехів, які ведуть переговори з Болшевиками, монархістами і демократією. Думає, що чехи мають намір грати і з українцями. Дурниця.

На цих днях дізнається про бажання чехів ліквідувати "представництво" ЗУНР.

Микола /брат М.В. С.З./ писав, що його не одпускають до 15-го через політичні причини. Минуло 15.IX. - наступу на Рулунію нема. Сьогодні у "Болії Росії" коротко передано зміст постанови Закордон.Комітету про "суд" над ІК в Києві і фелетон "Василь Вишніваний".

23.IX.

Вчора одержав від Винниченка цікавого листа з копією його листа до Грушевського. Думає, що треба запропонувати Москві необхідність передачі влади української революційному централю /КПБУ, УКП, УПС-Р/. Фантазії.

Вчора з Міцккомом були у Гірси в справі студентській. Дійсно, що студенти лазили до його.

25.IX.

Сьогодні був на Білоруській Конференції. "Від самого себе" був там Лазарев. Я говорів промову, за яку білоруси зробили мені овацию. Приїхали з знайомих Ластовський, Цвікевич, Гриб. Склад конференції: 15 с-р, 7 безпартійних, 5 с-ф, 3 с-д, 3 нар. соціялістів.

Білоруси стараються прибрати вигляд європейців.

I.X.1921.

Сьогодні випликали мене в міністерство Закордон. Справа і питали про студентську справу. Позавчора одержав від В.Ковала з Варшави листа, в якому писав, що через три місяці будемо на Україні! Обіцяє приїхати до Праги з Берліну.

8.X.

Студентська справа ускладняється. Лемішки /Студенти монархісти-скоропадівці.С.З./ всяки орудують через чехів /проф. Бидло/. Благош сказав, що ніби Бидлові заявили, що сепаратні виступи студентів небажані, що ніяких асігновок не дадуть, коли студенти будуть сепаратно виступати. В дійсності чехи хочуть утворити ще яксь українську організацію, через яку могли б вести гру.

Були в Легіобанку. З розмов з членом правління Кіном видно, що банк хоче зібрати собі "Русский Дом". З УГКомітету сьогодні отправили першу лісову артіль.

II.X.1921.

Вчора був мітінг, влаштований на о. Жофіні російським комітетом допомоги голодуючим в Росії.

Сьогодні була нарада народів: білорус - Кречевський, Вершинін, грузин - Аіоло, від кубанців українців - Біч, Тимошенко, горець - Намітоков і куб.укр.П.Макаренко, з наших - Н.Григоріїв, я, М.Славинський, І.Бочковський. Цікаво, як кубанці і Славинський перехопили нашу думку про "Спілку Народів".

Вчора дістав несподівано листа від Фещенка-Чопівського. Пропонує: координацію в переговорах з росіянами, яку ведуть вони /Демократично-Республіканський Союз/ з групою Мілккова, а соціал-демократи з меншевиками. Мартос сьогодні поїхав до Берліну на побачення з Мартовим, Соц.Федералісти уповноважили Славинського і Марголіна Уха -ти до Вісбадену на розмову з мілківцями. Словом, розпочалися переговори по всьому фронту укр-рос.

Розмовляв сьогодні з Благошем про справу студентську і т.п. Дав рекомендацію до "Легіобанку" про позику нам. Обіцяв переговорити особисто. Я поставив рубом студентську справу і вимагав рішення. Годі воловодиться. Говорили про Баштаного.

13.X.

Вчора був у "Легіобанку". Сьогодні з Никифором Яковлевичем були на діслугі проф. Ключнікова про "Смену вех". Був там і Потєхін. Ключніков демократ, Потєхін імперіаліст, до чого призвався сам.

18.X.

Позавчора приїхав В.Коваль. Розповідає багато цікавого. 16.X. вранці одкрилася конференція Кубанців. Присутніх до 25 душ. На конференції промовляв я, Славинський, Коваль, Литвицький, білорус Кречевський, грузин Аіоло. Сьогодні розпочалась кооперативна нарада.

Сьогодні я прочитав студентам реферат на тему про "Зінку віх". Помітно, що читання лекцій буде корисно впливати на студентську часу.

Кондратенко вчора скликав "тасінгу" нараду для обробки нових прибувших ес-ерів. Видигає проти нас всякі обвинувачення.

19.X.

Сьогодні відбулась лекція В.Ковала про "Становище на Україні і близькі перспективи". Публіки було досить.

В УГКомітеті грошей нема!

22.X.

Вчора довго розмовляв з Гірсою про студенську справу, офіцерів-утікачів, і... Жуковського, котрий був у Гірси, розповідав про настрої українських політичних течій, доводив, що "вони не комуністи" і т.п.

23.X.

Одкрито український університет. Я не пішов на це "свято" Колесси. Колесса не дав слова Аіолові, кубанцям, білорусам, Славинському, Укр.Гром.Комітетові і ін. Халіство.

25.X. Вівторок.

Приходив на розвідку Літвіцький. Казав, що Кондрашенко вів з ними розшуку і на-
такав про бажання налаштувати контакт з Тарнівським республ. демокр. союзом. Коваль ви-
їхав до Берліну.

27.X.

Загальні Збори Українського Громадського Комітету про студентські справи. Гру-
пності Кондрашенка. Вибрали 8 делегатів до окремого Комітету: я, Григорій, Косюра,
Лащенко, Чайківська, Гавришук, Бугрин, Веретка.

Приїхав Б.Маткішенко і Семен Мазуренко.

У Відні засновано Громадський Комітет.

28.X.

Трьохліття чеської самостійності. "Карл У" ще у Будапешті, але має бути, що йо-
го інтернують на англ. миноносці, який його одвезе в Галац.

Сьогодні збори "громадських діячів", приняли резолюцію співчуття чехам.

29.X.

Резолюцію поки-що не передано, бо Славинський зробив скандал: хотів іти разом з
нашою делегацією, щоб "представити" нас... Гірсі. Сварились аж до трьох годин! Див-
на людина: все хоче когось презентувати і "представляти". /стві.

Сьогодні "ес-ери" продовжують засідання: Кондрашенко практикується в красномов-

I.XI.

Ввечері заходив Мазуренко Семен з жінкою. Цей визіг означає, що п. Мазуренко
хоче наїзнати з нами. Підкреслює свою червонохрестність. Я говорив різко
проти режиму на Україні.

6.XI.

Вчора і сьогодні телеграми по всіх газетах про велике повстання на Україні.

Сьогодні нарешті таки здобув гроші для Комітету на два місяці. Вчора я робив
доклад в засіданні групи і Закордонного Комітету УПСР. Перегляд пунктів основної
програми. Важке враження робить розгойданість поїханих емігрантів.

8.XI. Балакав з Благошевим про часопис.

10.XI.

Збори в Чеському Червоному Хресті. Скандал між росіянами. Гусна чорна сотня.

II.XI. Задовільно Комітет Допомоги Студіюючим Українцям.

12.XI.

Сьогодні Р..... оповістив, що Іванівський підмовляв галицьких офіцерів зробити
замах на мене під час діспуту про національну справу на Сході Європи, коли я буду го-
ворити. Шкаво, до чого доходять хулігани українські.

14.XI.

Розпочався діспут про "Національну справу на Сході Європи". Я мав цілогодинну промову. Москалі дуже обурився на мое "самостійництво".

17.XI. Другий вечір діспуту.

18.XI. Друге засідання Чесько-Укр. Комітету Допомоги Студентам Україніям.

1.XII.1921.

Вчора відбувся третій вечір діспуту. Говорили В.Старосольський, І.Бочковський, Сенкк /?/, Клішукін, Коберський Карло, Уланов, К.Станіславський. Продовження і кінець в слідуючий раз. Були: Лебедев, Бідо, Ага, Крейчі - говорив добре і називав себе соціялістом /?/. Приходив др.Харват. Йому перехнябіло фізіономію. Побачилось на днях в парламенті.

4.XII.

Вчора цілий вечір розмовляв з проф. Ляцьким, який стає білорусом. Дивний чоловік. Його закликають московські ес-ери до співробітництва в "Волі Росії".

6.XII.

Сьогодні ми були в парламенті і розмовляли з д-ром Харватом. Маємо завтра з ним побачення.

Позавчора явиється І.Паливода, який сьогодні зробив нам доклад про стан в Тарнові і т.п. Цікава опрача з заснуванням "Польсько-Українського Банку" /шляхта з укр.енерами/. Гідота велика. Розповідають, що Панченко побив О.Ковалевського!

Не знаю, що далі робити "тарн. центр", який остаточно розвалюється.

10.XII.

В суботу факультет /УВУ/ обрав, а вчора сенат затвердив О.Мишока приват-доцентом по катедрі економічної політики. Вчора був публігчний діспут рус.ес-ерів "Згода з большевиками?" Лебедев і Слонім в докладах доводили, що згоди нема і вона неможлива. Анархіст Гейлан в іронічній промові доводив, що як на горизонті показеться "хтось третій", то вони підуть на згоду. Як то було на Далекім Сході.

Григорій переказав історію переговорів Винниченка і Грушевського з большевиками і їх безрезультаційність.

17.XII.

Вчора відбувся четвертий і останній вечір діспуту в національній справі. Москалів було мало. Лазарев хилькувався од промов. Якийсь Наріжний пропонував єдиний національний фронт. Славинський розповідав про свою участь в комісіях по національних і областних реформах при Временному Правительстві. Айоло патякав багато. Моя промова була знов "хорстокою". Мишок нападав сьогодні на мене за це. Григорій казав, що за надто гостро. Інші товариши одобряють.

Сьогодні були в Гірос. Громадський Комітет буде мати піддержку й на далі. Комбінація К.Крамаржа /відомий чеський реакціонер і москофіл.С.В./ і Червоного Хреста не пройдуть. Говорив з Благошевим про видавництво. Він обіцяв допомогти в шуканнях піддержки.

Не знаю, як далі бути. Зморився я і хорій.

Далі буде.

С.Зеркаль.

МИНУЛІСТЬ І МАБУТНІСТЬ УКРАЇНИ.

Продовження.

Директоріянське військо перемогло і забрало Обухів. Потім очистили від "повстанців" Трипілля

Революційний /Григорівський/ Комітет перейшов після цього на лівий берег Дніпра, до Переяслава, А тут-на Лівобережжу - директоріянська влада, давно обуривши про ти себе селянство і робітництво,тратила ґрунт під ногами, вже не мала сили боратися з "збольшевичним населенням". Повстанче селянство та робітництво мало іже тут перевагу на свої болі. В Золотоніші обезброєно Чорноморські директоріянські полки /що частково також "збольшевігнулися"/. Було організовано революційний штаб ?цілком український?, який почав швидко з успіхом організовувати народні революційні армії по клясоюму при ці під інших, домагання організації клясової, робітничо-селянської армії, було одним з основних домагань "Трипільців": населення взагалі було дуже незадоволене вимірюваннями в народні революційні армії бувших гетьмансько-добровольческих елементів/.

Золотоніша стала центром "червоного Лівобережжа". Почались спрвихи бою українських повстанських загонів з директоріянським військом. Повстанці проти Директорії захопили Гребінку і зліквідували директоріянський фронт. В той же час частина Дніпровської дивізії держала фронт в Ржищеві /на Кінешчині/. Чекається приєднаність до повстанців.

В місцевостях, зайнятих повстанцями, творилися з місцевих людей - під проводом у.с.-р. лівих /боротьбістів.С.З./ і незалежників - органи робітничо-селянської влади, переводилася націоналізація підприємств, організовувались революційні трибуналі.

Те саме робилось, ще раніше почавши, на Харківщині, Чернігівщині і Катеринославщині. Отаман Балбачан тікає з Харківщини саме від селянсько-робітничих повстанських загонів, а не від російського сівітського війська. Пізніше, в кінці січня, з наказу Еового Відділу УПСР /лівих/, оголосив війну Директорії отаман Григоріч, що оперував зі своїми загонами в районі Шпола - Бобриська - Знаменка, - Перекоп - Алешка - Херсон - Миколаїв - Одеса - Світловодськ - Маяки - Роздільна. Загони Григоріча складалися з біднішого селянства Таїрії і Херсонщини і спочатку виступали в поєднаному контракті з Директорією /на чолі цих загонів стояв штаб, в склад якого входили, крім от. Григоріча, Ю. Тютюнник і С. Савицький/. Залишити Директорії до Антанти, що супутує саме в тім районі на Україні з "золотопогонниками" і погонниками, вооружило противників Директорії все селянство Херсонщини, а в тому числі і в першу чергу партизанські загони от. Григоріча. Не слухаючись Директорії, Григоріч вступив у бій з французаами і добровольцями, а разом з тим і з директоріянським військом.

Директорія пінула. Сівітське російське військо, що надмигалось на Київ з Харькова, тільки приспішувало день її загиболі.

Таке було значіння внутрішнього, цілком українського робітничо-селянського фронту в поваленню Директорії підготовленому ґрунту для Радянської України. Хоч подані нами досі відомості і не дають вичерпуючого образу протидії директоріянського робітничо-селянського руху, проте і воно ясно і переконуюче сказати, що загибелль Директорії в ділом рук не тільки регулярного війська Сівітської Росії, що ґрунт для нової робітничо-селянської влади на Україні було підготовлено внутрішніми силами українських національних мас. І то іже інша справа, що на толу ґрунті з'їшло не сіяне зілля - окупація України Сівітською Росією". /П.Христюк, том IV, ст. 75 - 78/.

Яко х відношення до цих "збольшевиченіх" Українських військ /Дніпровської дивізії от. Зеленого і повстанських загонів от. Григоріча/ Московських комуністів і Московсько-комуністичного війська /а в тім і українських реногатів-комуністів, хідівських та інших/? Відповідь дає нам А.Ситниківський в своїй праці. - Молодь на барикадах. Державно Видавництво України. 1929.

Початок 1919 року.

"Одесу, Миколаїв роздирали міжнародні імперіялісти, а вся Україна була повна банд...."

"Комсомол за тих днів був нечисленною організацією, ... Не вистачало сил. Не вистачало часу, все пожирала баратьба... Комсомольські організації накреслили плян втягування селянської молоді, але здійснити його не могли. Вони стали перед гірким фактом: "Молодь села йшла в банди, робітнича молодь міста нищила бандитизм, бо він був болючка на тілі революції. Між першими й другими лежала прирва". /ст. 83-84/.

"Вільну творчу роботу комсомолу перервала банда отамана Григор'єва.

За днів гетьманщини Григор'єв, як і всі українські отамани й отаманчики організував бойову частину із повсталих проти німецько-гайдамаків селян. Селяни йшли за владу рад, .. А коли більшовики взяли владу, авантюристи, що були на чолі повстанців, повернули селянство проти більшовиків. У травні 1919 року Григор'єв видав маніфест "проти комуністів і жидів" і пішов гуляти ... Багато комсомольських організацій взяло зброю і пішли боротись з григор'євщиною.

У Миколаєві повстання Григор'єва підтримали солом'яні "матроси" Миколаївського півекіпажу. Вони під крилом Радянської /читай большевицької.С.З./ влади гуляли, спекулювали, використовуючи привілеї революційних моряків, а довідавшись про повстання, надуяли підлататись на ньому. Розрушило повстання арешт Надзвичайною Комісією верховодів цієї легальної банди.

В Миколаєві, як і в Києві боєвих частин не було.

Озброївшись, комуністи і комсомольці зайняли Воєнкомат, на який і пішли наступом "матроси".

Сили були нерівні.

Коуднарам, довелось одступити і піти в підпілля. Розстріляли голову Надзвичайної Комісії і кількох коуднарів, загуляла вдоволена матросня..."

"Уночі тривожний дзвінок телефоном.

- В Козлові повстали куркулі. Постпішіть на допомогу..

Довелось з боєм зайняти Козлов.

Але допомога спізнилась. 20 країн товаришів нелюдськи пошилювано розлючені куркулями. Із найдавніших членів комсомолу т.т. Опіщенко і Фельдман. Куркульня втекла, покинувши тільки старих, понівечених трупи коуднарів та отруену в колодязях воду. Безголовий загін повернувся до Миколаєва на нерівну боротьбу з бандитами... / ст. 85-86/.

"Дні літа 1919 року були найтяжчілі дні для боротьби за Радянську /читай окупанську Московську комуністичну.С.З./ владу з обдуренім селянством. Ще не давно, за гетьманщини, селянство ціліми селами йшло до більшовиків /тут А. Ситниченко дуже забрехалася! С.З./. На чолі повстанців селян стали політичні пройдисвіти, отамани й отаманчики: Зелений, Ангел, Сокіл, Струк, Григор'єв, Тютюнник, Котик та інш. Вони разом з селянами боролись проти гетьманщини за Владу Рад /але Української Владі Рад, а не Московсько-комуністичної.С.З./. А коли над Україною переможно знявся червоний стяг влади Рад /читай Московської комуністичної імперіялістичної влади.С.З./, вони повернули против нас селян. Особливо важко довелось червоній столиці України - Києву. Багато Киян не забули так званого Куренівського повстання, коли ашукані від українських есерів /Боротьбістів. С.З./, 4 волості захопили район Куренівку...

Авантюристи, серед яких визначився Данило Зелений, обдурючи селян, говорив їм: - Ми за Радянську Владу, але ми проти комуністів, жидів, капітів і коопітарів.

Вони лякали їх "комунією", що, мовляв, "забере дітей, хліб і все господарство". І ось цілі безглузді слова вірили темні селяни, і великі бої з нечуваними, звірячими розправами... /ст. 87-88/.

"Банда Зеленого захопила Трипілля й загрожує Києву" /ст. 88/.

"На зеленіців чистував Особливий загін, що складався: із комсомольського загону /90 осіб/, Шуляцького робітничого загону /400 осіб/, другого піхотного полку, за гону румун і інтернаціональної батареї з чотою піхоти. Усього 1500 багнетів, 3 кулемети, 4 гармати. Зеленіців було в 10 - 12 разів більше.

Із села Дмитрового розстрільнею посунули на Коначів. Бандити зустріли градом куль. За годину притисли їх червоні замовчати. Голодні, але байдорі? С.З/ наші ночували під Обуховим.

- Затра пообідаємо в Обухові, - радісно думали. Надранок 8 یкритих пілом: кіннотчиків привезли страшну звістку: вночі в Обухові вилізли із засади 200 бандитів і зарізали 142 кіннотчиків. Врятувались тільки ті 8 осіб, що привезли звістку."

А ось яка опіння в цих самих комсомольців про солдат червоноармійців:

"Два дні вже ніхто нічого не єв і через те серед них було чутно: - Попадись до жидів та комуністів, голодом заморять." /ст. 93/.

"Столиця бандита Зеленого - Трипілля лежить в долині високих гір, зручних для прикриття... Скажений 2-х годинний бій... Першою вскочила в Трипілля комсомольська З - я рота. Вона захопила Трипілля для того, щоб загинути там." /ст. 94/.

"У селі коло вогню сиділи наші, нічого не знаючи про те; багато дехто пішов собі шукати їсти /читай грабити населення і стріляти селян. С.З./. I тут від гори де містився правий фланг, бігли натовпом червоноармійці, а слідом зеленіці, але вже не лізучи на деревах, о, ні, і не біжучи, а на конях; з лъюхів та горищ поблизу заховані бандити, діди з сокираю та ышлями, а інші то просто з патіками, і всі вони надбігали з різних кінців, об'єднані страшними звірячими ышуками "слава" /їхнє "слава" було страшніше за все/; цей ышук пересікали жінки, діти, що, стоячи коло хат, на все горло дерли що "славу". Під ці страшні ышуки почалася жорстока, шалена різанина. Хто потрапив до них у той момент, того буквально розривано, нікого не милувано... Аж до вечора точилася розправа....

Настал вечір, інчазні й похлурі пошилювали мі з окопів, налагодили рушиці й лаштюком пішли... до Дніпра. Ми війшли з крутого берега й пішли до затоки Дніпровської під Трипілля.

Все стало цілком темно, коли на березі об'явився якесь люді... Ми підійшли блажче, бачиню: бандити, довкола кулемети... - Піддавайтесь, бо інакше всіх перестріляємо. Ми кідаємо документи у воду. Назад не можна. Одни за одніх виходили з води на беріг. Бандити оточили нас і нещадно б'ючи прикладами та нагаями повели в село. Ми йшли... Смерть справляла свою страшну роботу..." /ст. 97 - 98/.

"Ранком нас усіх виведено на площу. Вишкували шерегово і почулося згубну команду: -Москалі, жиди, комуністи, п'ять кроків наперед! Ми вже всі вийшли, тихоже хто лишився позаду, червоноармійці наші відразу ж вікрили, і золоневці порубали їх тут - же на місці. Всіх нас понад сотню чоловіка, де близько половини було комсомольців одведені в окреме помешкання. Як потім виявилось, всіх, хто лишився після "лекції" самого "батька" Зеленого, того самого дня випущено на всі чотири вітри... Нам же готовали щось гірше... Прийшов до нас якийсь бандит, щідко ессер, і протягом години читав нам лекцію про шкоду від комуністів... Над вечір розчинилися двері й почулося команду: "Виходь!" Вийшло чоловіка з 8, тоді зачинали двері. Їх кудись повели. Минуло трохи часу. Знову так само. Тоді скоріше відчулі, а ніж зрозуміли, що їх повели 'на заїзд...' /стор. 99, 100, 101/.

"С дві важкі події в історії нашого комсомола, - це Трипільська трагедія й донікінсько підпілля. Вони тотожні... Різниця та, що трипільська банда розправилася з комунарами за 3 дні, а білогвардійські кати розправлялися з ними півроку". /ст. 107-108/.

Отакі були "збульшевиччині", як твердить Ісаак Мазепа, отаман Зелений, Григорій та інші українські повстанці, що стали в обороні трудових мас України, як прти Москви, Московських найплітів, так і прти Антанти та орієнталістів на Альтанту і прти уряду УНР, що через УСДРП-Інзупу, Фоденка і інших потягнули до Польщі

руйнуючи єдиний фронт Трудової України і спричинили чергову, по Скоропадському, руїну України.

Такім чином переможна революційна акція всього трудового населення України в січні місяці 1919 року, розпалася на три фронти: 1/ офіційний УНР - що взяв орієнтацію на Антанту і її сателітів, під проводом "головного" отамана Петлюри, 2/ фронт трудової демократії - радянський український і 3/ "нейтральний" - селян багатіїв, мішан та всяких дезертирів. Перших два воювали між собою і проти Московських комуністичних науздників, а потім і проти Московської чорносотенщини - денікінщини, врангелівщини, маєнівщини то-що. На фронтах бились організовані сили, а в "нейтральних" чуби трішали, як каже приказка. Москва перемогла і зопанувала знову і то на довгий час.

В дніях 5-6 лютого в Київі була московська комуністична окупаційна армія, а влада в руках Московських сатрапів - ніби українців, які нічого з українством позитивного не мали, під фірмою "Української Радянської Соціалістичної Республіки".

Уряд УНР переїхав до Вінниці, а 6 березня 1919 треба було покидати й Вінницю, та переїхав до Жмеринки. 13.III. в Жмеринці місцеві більшевики зробили повстання, щоб захоти місто і знищити уряд УНР, але за дуже поплатилися, армія УНР встановила порядок і ще продержалася до 19 березня. Цього дня Жмеренку зайняли Московські комуністичні відділи, Армія УНР змушені відступити по всьому фронту, а уряд прем'єра Остапенка розбігся в паниці, хто куди встиг втекти. Директорія залишила Проскурів і теж роз'їхалася в різні напрямки, як найдальше від фронту, тільки С.Петлюра тричався з військом фронту. Потім з деякими своїми однодушцями виїхав до Рівного, Петрушевич і Андріївський подалися до Станіславова і там "урядували", Швець і Макаренко опинилися на якійсь залізничній станції над Збручем, а решта міністрів при членах Директорії УПСР - центр, більшість провідників опинилися в Камянці-Подільському а за ними попленталися й провідники УСДРП-офіційної. Влада пакоже перестала існувати. В самому Камянці - Под. готовилося до більшевицького повстання. Проб захоронити ситуацію перед повним заником, з цих двох соціалістичних партій та представників місцевого населення, утворено КОМІТЕТ ОХОРОНИ РЕСПУБЛІКИ.

"Саме в цей час /20-22.III.1919/ в Камянці відбувався селянський повітовий з'їзд з участю М.Грушевського, Степаненка, Лизанівського та інших есерівських провідників. З'їзд ще не скінчив своїх нарад, як стало відомо, що Жмеринку і навіть станцію Деражню взяли більшевики. Почалася паніка в місті. В Камянці з членів уряду опинилися заст. військ. мін. Г.Сиротенко та заст. мін. Судів. А.Левицький. При такій ситуації і повстало цей Комітет". /І.Мазепа, I том, ст. 140-141/.

В Комітет Охорони Республіки увійшли: М.Грушевський, В.Чехівський, А.Степаненко, В.Голубович, С.Вікул, І.Мазепа, П.Феденко і інші. Від камянецької повітової трудової ради обрано Волошину і Казіпірова, від козацької ради Мукоїд /боротьбіст/ і Грищенко /незалежник/. Кооптовано М.Ткаченка /незалежн./ і Є.Малика /безп/. Але це не сподобалося опанітаним членам Директорії і вони вислали на "втихомірення бунтівників" своїх гайдуків під командою Хомодовського, але все обійтися полюбовно. Комітет себе самоліквідував а в Камянці відновлено владу Директорії. 28.III. Комітет офіційно припинив своє існування і передав свої функції представникам Директорії УНР.

Ці події вплинули на дальшу ідеологію УПСР- центральну течію в тім напрямі, що ця партія стала на засаді трудового принципу і офіційно голосила свої постуляти, що в далішому визнає владу рад селянських і робітничих. Такім чином на "радянській" платформі влади стали: УСДРП-незалежники, УПСР-боротьбісти і УПСР-центральні. Всі інші політичні партії і групи зісталися на ліберально-мішанській парламентарній платформі влади і вірні своєю орієнтацією на Антанту, Польщу, Румунію.

Сили Армії УНР на цей час /І.ЛУ.1919/ складалися з 25,000 осіб піхоти, 2.100 - кінноти, 80 легк. гармат, 9 тяжк. гармат і 13 іншерших одиниць /авт і погягів/. /Антонов, IV том, ст. 57 і 177/. Далі буде.

ТАБЛИЦЯ ДЕРЖАВНИХ ПЕНСІЙ,

В різних державах і країнах, в різному віці, одержують працівники: урядництво і робітники державну пенсію. Одержання пенсії залежить у великій мірі, якщо не в головній, від організованої акції самих пенсістів, це бото працюючих. Якщо працюючих представляють справжні ідеїні робітничі провідники, тоді вони дбають за інтереси працюючих і добиваються низчого віку на одержання пенсії, - якщо ж в проводі працюючих стоять особи не ідеїні і матеріялісти, які служать потайки працедавцям, тоді вони прикриваються інтересами держави і про зменшення пенсійних років не дбають, переконуючи трудові маси, що ніби держава немає засобів на виплату пенсії в менших роках. Зате ці самі "провідники" дбають про частіші страйки /інколи зовсім шкідливі/, щоб робітництво одержало прибавку до платні в кілька маліх грошевих однієїч, а для себе збільшують платню на великі грошеві однієїч. Працедавці з таких "страйків" звичайно ніякої шкоди не поносять, а ще збільшенні зиски через збільшенну ціну на продукті вироби. Піднімається хвиля здорожчання товарів першої необхідності, на які доплачує споживач, в тім числі і той, що недавно страйкував за збільшення платні. Але завжди дістаете менше як переплатити на нових збільшених цінах по страйкові.

Поглянемо що нам подає таблиця:

		Держави і країни: Одержують пенсію в роках:		Nаселення держави, чоловіки жінки	або країни:
I.	1. Еквадор-----	55 рок.	50 рок.	3,100,000	
	2. Уругвай-----	55 "	50 "	2,500.000	
	3. Югославія-----	55 "	50 "	16,000.000	
II.	1. Болгарія-----	60 "	55 "	7,100.000	
	2. Італія-----	60 "	55 "	47,500.000	
	3. Румунія-----	60 "	55 "	13,000.000	
	4. СССР-----	60 "	55 "	198,000.000	Від 1956 року.
	5. Угорщина-----	60 "	55 "	9,500.000	
	6. Японія-----	60 "	55 "	85,000.000	
III.	1. Бразилія-----	60 "	60 "	53,000.000	
	2. Нова Зеландія----	60 "	60 "	2,000.000	
	3. Туреччина-----	60 "	60 "	22,000.000	
	4. Франція-----	60 "	60 "	42,000.000	
	5. Чехо-Словаччина--	60 "	60 "	13,500.000	
IV.	1. Австрія-----	65 "	60 "	7,500.000	
	2. Австралія-----	65 "	60 "	6,000.000	
	3. Англія-----	65 "	60 "	52,000.000	
	4. Бельгія-----	65 "	60 "	9,000.000	
	5. Данія-----	65 "	60 "	4,500.000	
	6. Греція-----	65 "	60 "	8,500.000	
	7. Ізраїль-----	65 "	60 "	1,750.000	
	8. Польща-----	65 "	60 "	23,000.000	
V.	1. Голландія-----	65 "	65 "	10,000.000	
	2. Єспанія-----	65 "	65 "	20,000.000	
	3. ЗДА -----	65 "	65/a/"	168,000.000	/a/ 62 рок. від 1956.
	4. Німеччина Західня	65 "	65 "	54,000.000	
	5. Португалія-----	65 "	65 "	9,000.000	/Числові данні віку
	6. Швейцарія -----	65 "	65 "	5,000.000	пенсістів взяті з
VI.	1. Швеція -----	67 "	67 "	8,000.000	газети "Народна Во-
VII.	1. Ірландія -----	70 "	70 "	3,500.000	ля", чи. 42 - 1956
	2. Канада -----	70 "	70 "	15,000.000	Скрентон, ЗДА/.
	3. Норвегія -----	70 "	70 "	3,500.000	С.З.

НОВІ ВИДАННЯ.

Юрій Боржава - ВІД УГОРСЬКОЇ РУСИ ДО КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ. Видавництво "Карпатський Голос". Філадельфія, Пд., ЗДА. Друком, 56 стор. Розмір 14 x 21,5 см.

ЗМІСТ: I/Передмова. 2/Вступ. 3/Звідки взялися Русини на Закарпатті? 4/Тяжіння до матірного краю. 5/Мадяризація й її наслідки. 6/Закарпаття в Чехословацькій Республіці. 7/Зрив і похід до волі. 8/Самостійна Карпатська Україна. 9/Закінчення.

Українських історичних літературних матеріалів дуже мало, а сучасні "історики" ліпше зробили б, коли б студіювали минуле України, вивчали даний маловідомі або й зовсім невідомі джерела і так їх подавали українському і чужому читачеві, замість писання своїх "історій" про ХХ стол. України, від 1914 року.

Зокрема дуже мало маємо матеріалів про "окраїни" України, як Буковину, Галичину /Лемківщину, Заслав'я/, Холщину, Закарпаття, Полісся, Підляшшя, Подунайшину, Бесарабію і т.п. Через те саме, появу нової книжочки Юрія Боржави треба привітати, в ній багато є такого, що треба знати, зокрема тим, що прибули до ЗДА з Закарпаття ще перед 60, 50, 40, 30 роками і пізніше, отим русинам: "австріякам", "угро-русані", "русським", і "російським", "карпатцям", "верховинцям", "долинякам", "спішакам", "шарішакам", "земплічанам", "мармарощанам", православним і уніятам Закарпатцям подасть багато цікавого і нового про їх походження, історію, хто вони, чиїх батьків, коли були в неволі і яка їх правдива назва. Це позитивні цієї книжочки, але на жаль не обійшлося і без блудів, на яких хочено тут побіжно і коротенько зупинитися.

Передмову написав Микола Вайдя, видавець, дуже добре і так її треба сприймати.

В статті "Звідки взялися Русини на Закарпатті", ст. II, автор подає власні згадки, а не певні історичні твердження, він пише: "...вийшло б, що плем'я Біліх Хорватів /цеб-то по теперішньому Русинів-Українців С.П./ правдоподібно належало якийсь час до Великоморавської Держави князя Ростислава, в разах якої прийняло скіфсько-християнську віру від св. братів Кирила і Методія..."

Отож слово "правдоподібно" нікого не переконує і насторожує читача, що автор не певний в своїх твердженнях, або просто незнає тих подій, або робить собі застереження з певною тенденцією.

Білі Хорвати ніколи не належали до Великоморавської Держави князя Ростислава, але належали до Словянської Київської /ще поганської/ Руської /Української/ Держави. В VI столітті по Р.Х., тодішній історик Йордан подає, що: "Словянська Східня Київська Держава, своїми границями сягала на заході Білими Карпатами, за Малими Карпатами по річці Мораві аж до втоку в ріку Дунай /при граді Девін, коло Братіслави/, далі р. Дунаєм аж до граду Сстригоуту, а звідти рівниною до гори Матри". /Любор Нідерле/.

В початку IX ст. Моравська Держава виружує на схід, під натиском германських племен шукає собі простору, і під кінець IX стол. завойовує простір сучасної Словаччини аж до граніць Девіна, Остригома, р.Ілья, Словецьких Крушиногорів, Кральової Голь і Високі Татри. Християнство в цім просторі прийняли наші предки раніше від Київської метрополії, але також не від Великоморавської Держави. Св.Кирило і Методій йшли зі сходу на захід, і по своєму шляху ідучи проповідували за заводили Християнство, як пишуть історики.

Далі автор наводить думку московського проф.А.Петрова, який заперечує ці твердження і подає думки Угорських державних офіційливих діячів, інгідні для Угорської державної рації. Що-до матеріалів проф.А.Петрова, то він написав кілька праць про Закарпаття, як стипендіант Російської Академії Наук або Міністерства Народної освіти Російської Імперії в 1890 роках, він мав позволений урядом Угорським доступ до всіх бібліотек, архівів, музеїв, школ, церков, монастирів тощо і про Закарпаття назівав дуже цінних і цікавих матеріалів, але в одному, і то головному, він скривив душою і заключення його фальшиві в тій тезі, де він твердить за Угорськими, що, істориками, що Русини Закарпаття не автохтони, тільки сміграли з Київської метропо-

лії та Галичини. Ми тієї думки, що А.Петров це зробив на ініцію Угорських урядових чинників. Так само той же Петров скривив душою і в своїй останній праці писаній в Празі за стипендію від Праги, доживаючи свого віку, він повторив свою попередню неправду, що Русини на Закарпатті не автохтони, тільки пришельці в XIII-XVI стол. Нам здається дивним, що автор не назводить праць ічених як Любомир Нідерле, Густинського, В.Гнатюка, Чайбеля, Томашіка та інших. Вігодіть, що цих цінних матеріалів не студіювали. Вігодіть, отже, що до приходу в Закарпатські простори Угрів та Чехів, це була дика, безлюдна і без імені країна, і що тільки Мадяри та Чехи завели тут своє оселення, культуру і наложили їм по праву. По якому праву і кому саме? Про автохтоність русько-українського населення Закарпаття достовірно доведено, а мадяри, чехи, словацькі, рууни там пришельці пізнішої дати, від XI - XIII століття. Під цими самими аспектами є написана праця і С.Порфірського, професора державного університету в Братиславі. "На чиєму позі Ідеш - того й пісню співай" - каже наша приказка.

Нам, спітранам, незалежно від впливів Москви, Праги, Варшави, Будапешту чи Буковини належить душкуватися нашої праці і пою освідчулювати нашу еміграцію і наш народ та чужинців.

Ю-до поселення української еміграції на Закарпатті по Х ст. то ріків автори по дають свої числа і роки, але це не важливе, тих "хиль" напливу еміграції можна звести до 3, 5, 10 і більше періодів. Вони приходили на землю своїх однокровних і одновірних братів русінів-українців автохтонів.

В статті "Такіння до матірного краю" автор твердить: "Звязки Закарпаття з матірним краєм проявлялися тільки на церковно-релігійному полі, але, як побачимо даліше, поширилися вони пізніше їх на культурну, а врешті їх на політичну ділянку". Такі твердження без доказів, немають в собі підстав, бо Слов'янська Київська Руська Держава перш за все дбала за політично-державні інтереси /тому вона мала граници з Моравською Державою аж на гребнях Білих Карпат і на річці Мораві, за Галицькими Карпатами/, тор говельні, культурні і наречті церковно-релігійні інтереси. Тоді ще не було релігійних фанатизмів і слізок релігійних ненависників на Русі - Україні а існувала повна толерантність між пануючим поганством і новим християнством.

Далі автор продовжує: "Церковно-релігійні звязки Закарпаття з Галичиною й Київом мали за основу спільну віру, принесену з Київа та з Галичини. Ця віра спочатку була греко-католицька, /римо-католицька наша С.П./ бо й Київська Русь більш-менш аж до XII стол. була звідна з Римом і аж від того часу, під натиском єпископів і митрополитів, присланих з Царгороду, поширювалася на Русі православна віра, що не признавала зверхності Римського Папи".

На ці твердження автора ми очікуємо вияснення авторитетних авторів в цій проблемі, нам відомо з історичних матеріалів, що Римський Папа починає впливати на частину українського народу щойно по Унії в 1596 році, а до того часу Рим не мав ніяких впливів на Русі-Україні, а спроби впливів ліквідувалися.

Термін "греко-католики" по перше з'явилось для учнітів в Уніяцькій духовній семінарії св. Варвари у Відні /"Барбареум"/ в рр. 1772-1774, по волі Австрійської цариці Марії Терезії, на домагання Римського Папи. Звідки могли з'явитися "греко-католики" за 500-600 років перед Унією, і 700 років перед відкриття віденського "Барбареума"? Шікава логіка! Ця стаття викликає критичне наставлення в читача, знецінює працю і викликує дискусію в наших закарпатців в ЗМД і Канаді між православними і уніятами, а цього не треба робити. Наперед державна єдність, національна єдність а потім толерантність віровизнання. Добре було б щоб в наступних виданнях /англійськомъ і інш./ цей успіш статті був скорегований в державницькій і національній концепції а не релігійній.

В статті "Закарпаття в Чехословачькій республіці" автор пише: "...Закарпаття на основі свого власного її добровільного рішення, прийнятого Сен-Лерменськими мировими договорів, відірвалося від Угорщини та приєдналося до Чехословаччини"/ст.24/.

Нам, живим свідкам тих подій, відомо, що ціле Закарпаття приєдналося 22 січня 1919

до Сувереної і Соборної Української Народної Республіки, а коли Поляки, Чехи, Румуни одрізали своїм військом Закарпаття від УНР, тоді вже іншого виходу не було, як "добровільно" прилучитися до Чехо-Словаччини, як автономна країна, якою такі чехи її не ~~дали~~, аж до розвалу самої Чехо-Словаччини в 1939 році.

На ст. 25 автор подає: "Але чеські війська вже зайняли були Пряшівщину на Східній Словаччині..." Чеські і Словакські імперіялісти і шовіністи дісталиши "добровільно" Закарпаття до своїх рук, поділи цю землю, маючи пополам, і частину - Пряшівщину, стали називати "Східною Словаччину", а на схід від річки Угу - Карпатську Україну стали називати "Подкарпатська Русь". Так вони назвали для власної рації "добровільно" прилучені Українські землі Закарпаття. При говоренню і писанню українці-автори цих чухих назов до Української землі не повинні уживати і назити так як воно має бути.

Нарешті автор закінчує книжочку статтею "Зрив і похід до волі". Про саму статтю нічого говорити, з нею можна погодитися, але отої "зрив" ... Цілі невдалім висло-вом знецінюють революційні вчинки, пориви, героїзм і жертви тих, хто революційно боровся за визволення Закарпаття до вільного Суверенного життя, хто будував Карпатську Україну. Цей самий безсмыслий термін "зрив" вживается також деякими "піемонтянами" до революційних актів Українських Січових Стрільців під командою полковника Дмитра Вітовського 1 листопада 1918 року у Львові, коли то проголошено Сувереною Галицьку землю як ЗОУНР. Інтелігенти повинні щанувати ці революційні події і не знецінювати їх "зривами".

Отож "зриви" бувають природні - як вулькани, і роблені - як бомб, набоїв, залежного пороху, динаміту, пероксидини і інших зрывчастих матерій. Інколи "зриває" й людину, коли вона перебільшить алькогольних напоїв.

Там де йде боротьба народів за своє визволення національно-державне, або визволення соціально-економічне поневолених від поневолення, там бувають не "зриви", тільки революції! Інтелігенти це повинні знати! С.Пронівський

Петро Марченко - АРОМА КВІТУ /Спіраль/. Бібліотека "Українського Громадського Слова", ч. 5. Накладом автора видала Українська Громада ім.М.Шаповала в Новім Лорку. 1956. 25 ст. тексту, з портретом автора. Розмір 22 x 28 см.

Л И С Т У В А Н Н Я.

"Високоповажаний Пане М.Борецький! Засилаю Вам у цьому листі пожаданих Вами два доляри за прислану книжку "ШЛЯХ ВЕЛЕТНЯ". Зі своєї сторони вважаю за необхідне зробити пару зауважень. Емблема на обгорти, на обкладинці і в кінці книжки не відповідає ані духовній, ані життєвій постаті Великого Тараса. Вона надається для автора "Аполіліссеса", Бердяєва, Спінози, Шопенгауера, Фридриха Нітше, Канта тощо, тобто до людей, які займалися теософічними, містичними і філософськими проблемами. Шевченко цим проблемам спеціально не присвячував ані часу, ані праці. Він у першу чергу велетень - борець. Для нього найбільш підходить емблема титана Япетуса, батька Прометея. Так само замість гравії, уміщеної у початку тексту книжки, лішо б дати малюнок боротьби Титанів із Олімпійцями під проводом того ж самого Япетуса. На титульній сторінці книжки написано: "Переказала Наталя Лівіцька - Холодна". Нельогічність. Виходить, що тільки пані Наталя Лівіцька-Холодна одна знає або почула про "Шлях Велетня", а інші зовсім нічого про нього не знали до цієї пори, не знають і не довідалися ні відкого. Інших зауважень поки-що не говорю, бо ще книжки не прочитав.

Прийміть правдивий вислів глибокої до Вас пошани П.Марченко. 22.XII.1956".

Наших Високоповажаних передплатників, які ще не пірвняли передплати за 1956 рік, жадаємо вирівняти передплату, а всіх передплатників - внести передплату на 1957 р. в розмірі \$ 3.50. Замовляйте наші видання і просимо подати адреси нових передплатників. Дякуємо!

Редакція "УГСлова".

ЗМІСТ "УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДСЬКОГО СЛОВА" ЗА 1956 РІК.

Алчевська Христя - Тихо небо вечоріє...	ст. 222.
Андрій - В альбом ляжам, стор. I27. Від чого пішла назва "Горівка".....	" I68.
Будяк Юрій - Пан Базалей /Поема/.....	" 49.
Драгоманів М. - Давня пригода.....	" I95.
Дулібич С.- Листи з Бразилії, VII. ст. 39., - VIII. ст. II5., - IX. ст. II8., - X. ст. I4I. Різдвяні рефлексії....	" 270.
Загальна Рада - Новорічні звичаї, ст. I9. Бен'ямін Франклін і свобода преси, ст. 4I. Швидкий зрост середньої класи в Америці, ст. 45.. Світовий банк та його діяльність, ст. 65.. Пе- ресувні пункти медичної обслуги, ст. 89.. Народження но- вої нації, ст. 89.. Четверте липня - найбільше свято ЗДА	" I66.
З.С. - Судан суверена держава, ст. 20. Таблиця державних пенсій	" 283.
Зеркаль С. - Минулість і майбутність України, ст.ст. II, 33, 59, 83, I35, I55, 207, 229, 253, 279. Микита Юхимович Шапо- вал, ст. I23. Іван Франко, ст. I7I. Михайло Павлик, ст. I99. На закінчення 1956 року.....	" 265.
Карманський П. - Гіти революціонера.....	" 238.
Кониський Ол. - Я не боюсь тюрми і ката...	" 274.
Мамонтов Я. - Творчість. Сни весни. Вальси весни, ст.ст. 9I	" 92.
Олесь О. - Як леви боролись...	" 4.
Пачовський В. - В Українській тюрмі.	" 56.
П.С. - Про Варшавський договір 22.IV.1920 р.	" I08.
Пронівський С. - Оборонці регіоналізму і таборових рад, ст. 46. Не науков- ці, а політикани орієнталісти, ст. 65. Мистець брехні, ст. 67. Суезький канал, ст. 24I. Потреба українських: бібліотеки, музею, архіву та читальні в Нью-Йорку, ст. 260. Критична замітка на книжку: Юрій Боржава - Від Уго- рської Русі до Карпатської України.....	" 284.
Степанович О. - Лавали ворог...	" 4.
Франко Іван - Де-що про себе самого.....	" I77.
Х.С. - Модерний троянський кінь.....	" I67.
Хмелівський С. - Лякоманія, ст. I6I, I92 і 2I3. Де наші граници і про щед- рість патріотів з УГВР.....	" 236.

СТОР:

X.А.	-Недоспівана.....	168.
Ходоровський А.-Тобі, ст. 42.	Весна I956, ст. 92. Верба жовта, ст. IIO.	
	Вільні думи.....	2I4.
Чалий.	-У костелі на весь голос	I94.
Ч.В.	-Думка Лемка про Лемківщину.....	235.
Челак Василь	-Мамо, люба Лемківщино, ст. 222. Вороги не широги, ст. 236.	
	Листопад I9I8-I956, ст. 259. Землякові	259.
Черкасенко Сп,	-У день першого листопада...	259.

Шаповал Микита -Мандрівне: ст. 5, 27, 53, 77, III, I29, I49, I79, 20I, 223,	
247, 275.	
За Україну нас катують, ст. 2. Всім ворогам..., ст. 6. Самот-	
ній ти..., ст. 9. Інтерпеляція баби Палажки, ст. 3I. Мені од-	
наково..., ст. 3I. На темі дня, ст. 32. Вечерній девін, ст. 53.	
Откритий лист до Густава Ерве, от. 53. Благословен новий поря-	
док, ст. 58. На каруселі голка біга..., ст. 78. Ой гати, мати	
гай, ст. I33. Грюка небо, грім гуркоче - I23. Нарешті встала	
Україна - I23. Весна чудесна - I25. І прийдуть дні од чаю - I8I.	
На вигнанстві.....	I8I.

РЕДАКЦІЇ-НІ-Новорічне привітання. Наші новорічні константування, ст. I. 22.I.-	
19I8-19I9, ст. 3. Обовязок зголосення - 20. Кілька слів від видавниц-	
ва і Редакції - 22. Пресовий фонд УГСлова - 23. Фонд видання "Украї-	
нської Хати"-23. Представники "УГС"-23, 48, I22. Видання, що надходили	
до "УГС" - 24, 47. Михайло Осецький - ген. Трудової України - 25. Єв-	
ген Гребінка - Ведмежий суд - 26. Про Хмільового і Хмільовим - 42.	
Умови передплати "УГС"-48. 95 років від знесення кріпацтва - 49. Які	
були наслідки звільнення з кріпацтва-52. Помер Микола Неглинський -	
7I. Міжнародна конференція проф. спілок в Рівні - 7I. ШРОІДИ - 72, 96,	
I2I, I46, I70, I94, 2I8, 263. Документи ганьби - 73. Подорожування до Че-	
хо-Словаччини - 9I. Документи ганьби - 97, I00, I02. Хто робив погро-	
ми жидів на Україні-109. Польська сліпота-128. Оголошення-146. СССР -	
Росія без маски - 2I5. Пора знати...-2I5. Антоніша Антонівна Шаповал	
- 22I. 360 років від дня злочину...-22I. Карпатська Україна - 222.	
Кашовий Яків Кухаренко. Українське зібрання у Львові. Революція в Ро-	
сії 1905 року- 222. Документи сліви - 243. Документи зраді - 245.	
Як це назвати? Московське кріпацтво. Московські шпигуни і агіатори	
в Афганістані - 264. Михайло Голінський - ст. 274.	

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА У ФРАНЦІЇ: Ю.Ондова - Монбеліярська філія, ст. 45, 262. Присут-	
ній - Монбеліярська філія, ст. I20. Бондар І. - Помер Д.Проців, ст. I7,	
Звіт з похорону і відслонення пам'ятника А.Л.Шаповал, ст. I8 i I9. Пре-	
зидія У.Г. у Ф. - Заклик про збірку на надгробок Миколи Ю.Шапovala,	
ст. I69. Редакція - Заклик про збірку на надгробок М.Шапovala, ст. 264.	

З УКРАЇНСЬКИХ ГАЗЕТ І ЖУРНАЛІВ: Везуть капітал на чужину, ст. 90. Ліквідація Уні-	
ятської церкви - 93. Розташування французьких військ - 95. Мова в ра-	
діовисильнях - 95. Вітальна промова Ради Йонданського графства - I44.	
Б.Левицький на волі - I45. Михайло Грушевський -2I9. На Кубані-заглі	
Український - 239. 300 років неполі. Ше 200 кріпаків. Швейки чи Пря-	
шівські Українці на цілінні землі? - 240. Володимир Кирилович Вишні -	
ченко - I47. Факти до біографії М.Хмільового - 42.	

НОВІ КНИЖКИ: Федір Одрач - Наше Полісся, ст.22. Василь Кудрик - Маловідоме з іс-	
торії греко-католицької церкви, ст.70. Енциклопедія Українознавства.	
Словниковча частіна, зошит 2 - 7I, зошит 3 - 2I7, зошит 4 - 263. Микита	
Шаповал - Схема життєпису, ст. 72. Галина Журба - Далекий світ, ст.93.	

На вічну ганьбу Польщі - видавництво "Говерля", ст. 120. "Український Збірник" чис. 5, ст. 121 і чис. 8, ст. 217. Петро Марченко - Вічне й невмируче, ст. 169. Інж. Сава Зеркаль - Національні і реалігійні відносини на Закарпатті, ст. 217. І.Крилов - Система освіти в Україні, ст. 217. О.Крченко - Природа і функція советських федераційних форм, ст. 217. Василь Гришко - Пансловізм у советській історіографії і політиці, ст. 217. Юрій Боржава - Від Угорської Руїни до Карпатської України, ст. 284. Петро Марченко - Арома квіту /Спіраль/, ст. 286. Т.Якимчук-Світлон і Земба,-263. Нац.пол.Москви-263.
ЛИСТУВАННЯ: І.Бондар, М.Сподарик, А.Х.В-рт, стор. 24. А.Х., стор. 48. Челак В. стор. 194. П.Марченко, стор. 286.

РІЗНЕ: Український Олімпійський Комітет, 261.
